

НЕОБХІДНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД

**О. Команьова, М. Івашов,
В. Янкевич, О. Казновецький**

*Київ, Інститут змісту і
методів навчання*

Аналіз соціально-економічного стану освітньої системи України та впливу на нього соціально-економічного довкілля як нашої країни, так і тих, які виявляють себе на вітчизняному ринку капіталів, товарів та робочої сили, - зумовлює деякі висновки та результати проведених і завершених нами досліджень.

Світовий досвід прогресивного розвитку освіти на сучасному етапі свідчить, що успіх досягається тільки там і тоді, коли багатократне збільшення валового національного продукту йде паралельно із зростанням освіти (від початкової до вищої). Зміна освітніх систем за умов недостатнього врахування загальної соціально-економічної ситуації в країні створює великі ускладнення і мінімізує ефективність реформ.

Для України сьогодні особливо важливо вивчити домінуючий негативний вплив на населення соціально-економічного генотипу життєдіяльності, що склався за декілька поколінь і чітко відобразився у нормах та стандартах поведінки, правилах життєдіяльності, соціальних цінностях, накопиченому досвіді, культурі, моралі. Згадане зумовлює мотивації та поведінку суспільства, організацію його економічної діяльності, зрозуміло, й освіти, як рівноправної галузі національної економіки. У програмах реформ, що рекомендовані Міжнародним валютним фондом та Всесвітнім банком для різних країн, зовсім не враховано специфіку зазначеного генотипу суспільства тієї чи іншої країни, особливо щодо трансформації до цивілізованих ринкових відносин її соціальної інфраструктури, в першу чергу освіти, науки, культури. Вивчення актуального науково-практичного досвіду зарубіжних систем освіти пропонується здійснити Інституту змісту і методів навчання під кутом зору науково-методичного забезпечення щодо вирішення

проблем: формування системно-аналітичної бази для кардинального підвищення ефективності планування та управління освітою; апробації моделей та методів ефективного планування та запровадження системи управління освітою.

ДОСТУП ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ

(Деякі проблеми вибору організаційно-технічних форм забезпечення соціальної справедливості та якості контингенту при доборі абітурієнтів)

В. Якушик

*Київ, Національний університет
"Киево-Могилянська Академія"*

I. Аналіз ситуації та постановка цілей

1. Держава у пострадянських країнах часто (через низку обставин об'єктивного та суб'єктивного характеру) самоусувається від належного здійснення активної ролі у забезпеченні ефективної реалізації у сфері вищої освіти принципів соціальної справедливості та меритократії. Водночас професійні (і в тому числі й академічні) корпорації, які у країнах з розвинутими інституціями громадянського суспільства, нерідко змінюють державу в розв'язанні багатьох адміністративно-організаційних питань у сфері вищої освіти, в сучасних умовах пострадянських країн, як правило, нездатні виконувати такі функції, перебуваючи або в ембріональному, або в деморалізованому стані.

2. Перед Україною як однією з пострадянських країн стоїть дилема: або скотитися до розряду периферійного слабозвинутого суспільства, або організуватися і знайти в собі сили для створення власної (інтегрованої у світову систему) інфраструктури постіндустріального та інформаційного суспільства. Одним з головних компонентів такої інфраструктури є ефективна система вищої освіти, в якій важлива роль належить механізмам правиль-